
La formació de la Policia Local a l'Escola de Policia de Catalunya

Lluís Isern i Bernat

Cap de l'Àrea de Continguts de Formació Policial de l'Escola de Policia de Catalunya

Marta Camps i Soler

Responsable del Disseny d'Activitats de Formació Policial de l'Escola de Policia de Catalunya

---

1. Història de l'escola de Policia de Catalunya

La Generalitat de Catalunya va recuperar l'any 1979, mitjançant l'Estatut, les competències en matèria de seguretat pública. La voluntat de les institucions polítiques de Catalunya era establir un sistema policial que vetllés per la seguretat, però també pels drets i les llibertats de la població, un sistema de seguretat pública que s'ha construït durant més de 30 anys i que ha implicat la relació operativa entre les diferents forces policials existents i les seves administracions. I en aquest procés hi ha participat activament l'Escola de Policia de Catalunya, primerament, i després l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya.

La història de l'Escola de Policia de Catalunya va paral·lela a la cronologia d'aquest nou sistema de seguretat pública, durant el qual s'ha delimitat el concepte de Policia de Catalunya com a sinònim de la cooperació i coordinació entre les policies locals i el cos de Mossos d'Esquadra per a una millor eficàcia en les tasques de seguretat. L'Escola és un reflex d'aquesta voluntat, ja des de la seva creació l'any 1983, com a primer centre de formació a la seu de l'avinguda Pearson, i després, l'any 1985, amb la seva creació per llei, a la seu definitiva de Mollet del Vallès.

L'Escola neix en els anys de l'aprovació de les lleis base d'aquest nou sistema de seguretat (Llei 19/1983, de 14 de juliol, per la qual es crea

la Policia Autonòmica de la Generalitat de Catalunya, i Llei 10/1984, de 5 de març, de coordinació de les policies locals) i es desenvolupa en els anys en què el país consolida també els seus cossos policials tal i com els coneixem en l'actualitat, amb l'aprovació de la Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals, i de la Llei 10/1994, d'11 de juliol, de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra.

I és en aquesta cronologia bàsica que l'Escola ha desenvolupat les seves actuacions durant més de 30 anys, gràcies a la implicació de les diverses institucions del país, Generalitat i ajuntaments, però també de la societat catalana (per exemple, del món universitari i del món professional).

L'Escola es va crear com a institució aglutinadora dels diferents cossos de seguretat del país, així com de les demandes que la societat reclamava a aquests policies, tenint en compte els nous valors democràtics, nacionals i socials de Catalunya. D'acord amb el que s'esmenta en l'article sobre «L'Escola de Policia de Catalunya dins el model policial català»¹ *«així, es va fer necessària l'existència d'un centre on s'impartís una formació homogènia per a tots els cossos de Policia Local, de manera que, en les actuacions dels professionals que pertanyien a diferents cossos, quedés clar que formaven part d'un mateix sistema, amb algunes particularitats segons els cossos, però que tenien el mateix patró de fons».*

Pel que fa a les policies locals, els diversos ajuntaments democràtics van concebre les seves policies municipals com uns cossos de policia pròxims als ciutadans, amb importants canvis pel que fa a la seva professionalització tècnica i en els valors que inspiraven les seves actuacions. Per aconseguir-ho, la formació hi va tenir una importància cabdal, formació que l'Escola va concebre des del primer moment de forma innovadora i creant un model formatiu

---

¹ Abad Giralt, E., «L'Escola de Policia de Catalunya dins el model policial català». *Revista Catalana de Seguretat*, núm. 1, octubre 1997.

propi, amb la incorporació del millor de les experiències de diferents policies del món.

La voluntat de participar en la construcció de la Policia de Catalunya s'ha fet palesa tant en el contingut de la formació, dissenyant els programes formatius més adequats per donar resposta a les necessitats comunes i concretes dels diferents cossos, com en la forma, afavorint la interrelació de les diverses policies de Catalunya, tot compartint les aules (tant aspirants com professionals) i, també, coneixements, actituds i valors, que s'han traslladat posteriorment a la realitat professional.

El creixement de l'Escola de Policia, tant en estructura i personal com en nombre d'activitats formatives i d'alumnes, s'ha produït de forma paral·lela al desplegament d'aquest model català de policia. A més, l'Escola ha estat permeable a les particularitats dels diversos col·lectius i de les necessitats concretes de cada moment.

Els reptes de l'Escola, tant quantitius com qualitius, pel que fa a la formació de les policies locals, es poden resumir en els següents:

- Increment quantitatiu de les accions formatives per donar resposta a l'augment de les plantilles.
- Foment d'una cultura policial que valori la col·laboració, la coordinació i el suport entre els diversos cossos policials, com a membres d'un sistema de seguretat únic i interrelacionat.
- Resposta formativa a les necessitats de promoció professional vertical d'aquests cossos, amb programes formatius homogenis per a tots els cossos, però tenint en compte i reconeixent particularitats concretes de l'àmbit municipal.
- Actualització i perfeccionament durant tota la vida professional dels agents de policia.

- Assumpció del pluralisme de procedències dels diferents cossos, ajustant-hi l'oferta formativa, però alhora homogeneïtzant continguts i procediments, tot compartint els valors de la professió.
- Aplicació de les metodologies didàctiques més adequades per assolir els objectius formatius establerts i per capacitar per tal de desenvolupar el servei públic de policia de forma eficient.

Amb la creació de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya (ISPC) l'any 2007, com a centre de formació dels cossos i col·lectius professionals de la seguretat, es va consolidar, encara més, aquest model de formació global dels diferents col·lectius. Les seves finalitats són les de formar, des d'una perspectiva integral, els membres dels serveis de seguretat públics [...], donar suport a la selecció, la promoció i el desenvolupament d'aquests cossos i col·lectius professionals, així com promoure la recerca i l'estudi sobre la seguretat. Des de l'any 2012, l'ISPC està organitzat en dos òrgans diferenciats, l'Escola de Policia de Catalunya (EPC) i l'Escola de Bombers i Protecció Civil de Catalunya (EBPCC), per complir d'aquesta manera l'estratègia que el Departament d'Interior va plantejar en el Pla de Govern 2011-2014.

Amb l'aprovació d'aquesta nova estructura, s'esdevé un moment històric a l'Escola de Policia, ja que per primera vegada un comandament policial, en aquest cas membre de la PGME, n'exerceix la direcció i d'ell dependrà tot el procés de formació de tots els cossos de policia de Catalunya.

2. Descripció de la formació de les nostres policies locals durant aquests 30 anys

2.1. Quin ha estat el model de formació de l'Escola i dels nostres cossos de policies locals?

Des de l'inici, en el model formatiu de l'Escola es va voler defugir una simple formació professional, merament tècnica pel que fa als conei-

xements i procediments, i es va integrar la transmissió d'actituds i dels valors democràtics en les diverses activitats formatives. Es volia aconseguir una formació integral de l'alumne, que tingués en compte la realitat canviant, les demandes de la societat i els valors de servei.

Diversos autors han teoritzat sobre el nostre model formatiu, per exemple en els diferents articles publicats en el primer número de la *Revista Catalana de Seguretat Pública* (Escola de Policia de Catalunya), en què l'any 1997 es presentava el model de formació policial de l'Escola.

Concretament, en la «Introducció», l'autor, Amadeu Recasens,² esmentava que «...l'aprenentatge és un procés que no es pot limitar al pas per una aula i a una avaluació externa..., tota activitat és formativa si se'n saben extreure els coneixements i l'experiència i si hom és capaç d'efectuar autocrítica o una autoavaluació».

Com ja s'ha dit, el model de l'Escola sempre s'ha caracteritzat per afavorir una formació integral dels alumnes, membres tots d'un mateix sistema de seguretat pública. I per tant, la formació dels nostres cossos de policies locals s'emmarca en la premissa de facilitar una formació homogènia pel que fa a coneixements, procediments, actituds i valors, respectant sempre les particularitats pròpies.

Com a exemple d'aquest model, reproduïm la introducció del programa formatiu del primer curs de comandaments per a policies locals que consta a l'Escola; concretament, va ser l'any 1984 i es va realitzar un Curs de perfeccionament per a caps de Policia Local adreçat a 27 comandaments.

«El perquè del curs: Els caps de Policia Local es troben cada cop més amb problemes tècnics, legals i d'organització dels seus efectius i de l'estructura de cada Policia Local.»

---

² Recasens Brunet, A., «Introducció núm. 1», *Revista Catalana de Seguretat Pública*, octubre 1997.

No és tan sols el canvi jurídic fruit de la situació constitucional del país, sinó també l'increment i la complexitat de l'àmbit de competències que la Policia Municipal cada vegada assoleix. L'increment de les dotacions, en homes i materials, l'exigent racionalització de recursos, i la necessitat d'assolir un nivell major d'eficàcia operativa, augmenten els camps d'acció i de decisió dels comandaments.

També l'estil de conducció dels efectius, més dialogant i més dúctil, alhora que més disciplinat, incrementa les capacitats exigibles per portar els equips de treball policial. El curs es proposa fer front, d'una manera accelerada i intensiva, a les qüestions més elementals que permetin als Caps de Policia en exercici assolir les noves tècniques de conducció professional.

Els objectius del curs: es proposa que al final del procés formatiu els assistents hagin conegut a fons:

- *Les tècniques de gestió i conducció d'una organització policial en base als criteris d'un management racional.*
- *La conducció més participada i democràtica dels equips humans posats a la seva disposició.*
- *Aprofundir en les tècniques jurídiques conseqüents a les modificacions legals d'una societat democràtica».*

Com ja s'ha esmentat, el model formatiu és professionalitzant per a l'exercici de la funció de policia, per la qual cosa actualment la formació es basa en la definició de les competències professionals associades, ja siguin tècniques o claus, tot desenvolupant uns programes formatius que donin resposta a uns objectius d'aprenentatge prèviament definits i que permetin mesurar-ne i avaluar-ne l'assoliment. Per tant, des de l'Institut entenem la formació per competències com un conjunt integrat de coneixements, procediments i actituds, un conjunt de sabers, de saber fer i de saber ser que capaciten per desenvolupar adequadament la tasca policial.

Així mateix, un exemple més del compromís amb la qualitat en la formació adreçada als col·lectius de la seguretat és el fet que el juliol de l'any 2002 l'Escola de Policia de Catalunya va obtenir la certificació ISO 9001 pel disseny, la planificació i la realització del Curs de formació bàsica per a policies i també pels serveis de suport a la selecció de les policies locals, certificació que es va estendre posteriorment a la resta d'activitats de formació de l'Escola.

D'aquest model formatiu, cal analitzar quins són els seus actors, tant externs com interns, com s'estructura la seva oferta formativa, quins són els trets principals i l'evolució de cada tipus de formació i, finalment, com s'avaluen les diferents accions formatives que l'Escola realitza.

2.2. Quins actors han intervingut en aquesta formació?

Des del primer moment es va treballar estretament amb els diferents col·lectius i cossos, sobretot els cossos de policies locals i de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra, ja que es va considerar que eren els actors clau per a la detecció de les necessitats formatives concretes de capacitat per a l'accés, la promoció i l'actualització dels nostres cossos policials.

L'articulació d'aquestes demandes s'ha dut a terme de forma canviant en aquests 30 anys, però cal destacar la importància del Consell de Direcció i del Consell Pedagògic i Científic de l'EPC, primerament, i de l'ISPC, després, com a òrgans aglutinadors d'aquestes demandes, tot traslladant propostes i aprovant les línies generals d'actuació i els plans formatius anuals. També el Departament d'Interior (en les seves diferents denominacions i competències), així com les entitats municipals, han participat i col·laborat estretament amb l'Escola (per exemple, en la definició de perfils professionals i exigències en les bases de les convocatòries d'accés a les diferents categories professionals, etc.).

La veu de les nostres policies locals ha estat sempre important. Actualment, mitjançant el procés de detecció de necessitats formatives, l'Institut ofereix en el catàleg anual d'activitats tant formacions ja consolidades i molt demandades, com noves accions formatives fruit de l'anàlisi de les necessitats que les diverses policies locals ens han traslladat. Les propostes d'activitats s'adeqüen cada cop més a la realitat canviant dels cossos de policies locals i a la necessitat constant d'actualització. Per exemple, actualment s'estan prioritant formacions de curta durada, centrades en una temàtica concreta, impartides amb metodologies formatives molt pràctiques, per tal de conjugar les necessitats de formació i facilitar l'assistència als cursos.

Cal destacar, també, que els col·lectius específics han col·laborat en el disseny de les activitats formatives mitjançant el desenvolupament del seu rol com a coordinadors o bé mitjançant reunions d'experts per àmbits temàtics, des dels més operatius i tècnics fins als corresponents a les competències de comandament. L'experiència i expertesa professional dels membres dels cossos de Policia Local ha revertit en la nostra formació, ja sigui en el disseny de programes, continguts i materials didàctics, com en els equips docents interdisciplinaris que participen en les nostres activitats.

2.3. Equips docents

Un dels aspectes que cal destacar de la història de l'Escola és la composició dels equips docents. L'Escola ha disposat des del començament de docents externs per a la formació dels alumnes, amb l'objectiu d'aplegar uns equips de professors amb gran qualitat docent i amb capacitat per integrar les matèries a impartir en l'ensenyament especialitzat per a policies. El fet de poder comptar amb professorat no tan sols dels cossos de policia, sinó també d'altres àmbits de l'Administració, de les universitats, del camp de l'ensenyament o de les professions lliberals, ha assegurat la riquesa i la pluralitat de la formació d'una policia oberta a la societat.

Tal com s'esmenta en el llibre dels 20 anys de l'Escola,³ «en un principi, la manca de tradició pel fet de ser la policia de Catalunya un cos de nova creació va facilitar la incorporació d'aquests professionals i la possibilitat d'afrontar la seguretat com un tema de tots [...]. La varietat i la flexibilitat en la composició de l'equip de formadors és un element clau per definir la capacitat d'adaptació de l'Escola als canvis que experimenta la societat».

Per tant, com a centre de formació, qui forma part dels equips docents és cabdal per assolir una correcta capacitació dels alumnes. La selecció d'aquests professionals i la seva corresponent avaluació és fonamental per a l'èxit de les activitats. És essencial per al model formatiu de l'Escola la necessitat d'establir un punt de connexió important entre l'experiència professional i la formació; per tant, als docents se'ls requereix una expertesa tècnica en l'àmbit de coneixement concret, però també competència docent per traslladar a l'aula els continguts.

2.4. L'oferta formativa

Durant tots aquests anys s'ha tingut una especial cura del disseny dels programes de formació i de la introducció de les metodologies didàctiques més adequades per transmetre no tan sols coneixements, sinó també, i molt especialment, els procediments policials i les actituds i els valors que han de regir les actuacions dels professionals de la seguretat.

Així doncs, l'Escola sempre s'ha envoltat de col·laboradors que permetessin aquesta innovació, tot incorporant els avenços que els països democràtics del nostre entorn havien introduït en la formació de les seves policies i impulsant les relacions amb les diferents universitats catalanes.

---

³ DD.AA., *Escola de Policia de Catalunya, vint anys de formació policial*. 2003.

Podem resumir l'oferta formativa de l'Institut per als cossos de policies locals en els següents tipus de formacions:

- La formació bàsica permet l'accés a la funció policial. El programa més significatiu és el Curs de formació bàsica per a policies, però també inclou altres activitats, com el Curs d'agent interí o el Curs de vigilant municipal.
- La formació per a la promoció permet l'accés a les escales i llocs de comandament i els programes es dissenyen amb l'objectiu de proporcionar la formació més idònia per a la millora de les competències pròpies de cada categoria professional i garantir les bases de l'èxit d'aquests futurs comandaments.
- La formació continuada permet l'actualització constant dels membres dels cossos policials, per tal que puguin desenvolupar eficientment la seva tasca professional, tot preparant-se permanentment, actualitzant els seus coneixements i millorant les seves competències professionals. La formació contínua no està vinculada a cap procés selectiu però proporciona coneixements específics amb una aplicabilitat directa sobre les funcions assignades al lloc de treball, així com una formació de context que, indirectament, té repercussió en la millora professional.
- La formació continuada per al comandament i el Centre de Lideratge: Les especificitats i dificultats de la tasca del comandament requereixen també uns programes formatius per consolidar, actualitzar i millorar les competències que els són pròpies. El Centre de Lideratge neix com un espai de desenvolupament personal i professional per als membres dels cossos de seguretat del nostre país, potenciant-ne el coneixement i el talent individual i grupal, amb eines que els permetin treballar d'acord amb els seus valors i els del cos al qual pertanyen, amb cohesió i sentit de pertinença, per assolir objectius comuns.

- Un programa de formació per a formadors, destinat a optimitzar la transmissió de coneixement professional de la seguretat a través de la formació.

Tota aquesta oferta formativa ha estat possible, també, gràcies a l'anàlisi que els equips tècnics de l'Escola han fet tant de les necessitats formatives facilitades per les diferents organitzacions com també gràcies a les aportacions que els alumnes han fet en finalitzar les activitats. L'avaluació tant quantitativa com qualitativa de la satisfacció dels alumnes, com a peça fonamental del cicle formatiu, ha permès adaptar les accions formatives i els seus continguts als col·lectius i a les especificitats de les diferents realitats professionals.

2.5. Anàlisi de la formació segons el tipus d'activitats

Per tal d'analitzar quina ha estat la formació que des de l'Escola de Policia s'ha ofert a les nostres policies locals, plantejem una descripció tenint en compte precisament cada tipus de formació, ja que si bé la gestió de les diverses activitats és comuna en termes generals, és important descriure les particularitats i els trets diferenciadors tenint en compte aquesta classificació. Aquesta descripció no pretén analitzar totes i cadascuna de les activitats, sinó fer un dibuix del que ha estat la formació, quins han estat els seus continguts, les metodologies, els alumnes formats pertanyents als cossos de policies locals i explicar el perquè de la seva evolució.

Un cop feta aquesta anàlisi, es constata el que ja s'ha esmentat anteriorment: que l'evolució que hi ha hagut en el disseny metodològic dels cursos, en el seu disseny curricular, en les hores lectives dels diferents programes, en el perfil del professorat encarregat de la formació i en l'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes està estretament relacionada amb el procés de construcció d'aquest model de seguretat.

2.5.1. Formació bàsica

Com ja s'ha esmentat anteriorment, l'Escola i la seva formació són el reflex dels canvis en el sistema de seguretat i en els cossos policials. El Curs de formació bàsica per a policies (CFBP) ha estat i és el curs paradigma de l'Escola de Policia, ja sigui perquè és el curs que permet l'accés a la professió com pel nombre d'alumnes que any rere any han compartit aules.

L'actual CFBP capacita els alumnes per integrar-se en els cossos que formen la Policia de Catalunya i per exercir les funcions bàsiques d'un servei de policia, entès com a servei públic a partir d'un concepte ampli de seguretat, reforçant la transmissió de valors. El curs es basa i es fonamenta en els valors següents: proximitat, compromís, integritat, respecte, voluntat de servei i pertinença. És un temps d'immersió en què l'alumne aprèn la professió i s'integra en el col·lectiu.

El curs és de caràcter selectiu i té com a grans objectius específics els següents:

- Orientar els propis interessos i comportaments cap als valors i objectius de l'organització, mantenint un comportament íntegre i ètic en el desenvolupament de la feina policial.
- Analitzar i considerar la complexitat de les diferents situacions que haurà d'afrontar, així com adoptar uns criteris d'actuació en les situacions de conflicte que assegurin la seva intervenció amb imparcialitat, serenitat, proporcionalitat i fortalesa, per tal de prevenir el delicte i mantenir i restablir la seguretat ciutadana.
- Ser tolerant i obert per atendre les necessitats de la comunitat i de la ciutadania, així com per comprendre i respectar la diversitat social i cultural i garantir els seus drets i llibertats individuals i col·lectius.

Però abans d'analitzar el curs actual, és important veure quina ha estat la cronologia i l'evolució del curs, ja que és part de la història, també, de la majoria dels membres dels cossos de Policia Locals actuals.

Les primeres passes en la formació d'accés d'agents de les policies locals es van iniciar en el curs 1986-1987, que va ser el primer curs en què hi van participar membres d'aquests cossos, un curs de 555 hores lectives i amb un total de 45 alumnes. Entre el 1986 i el 1988, la formació i el desenvolupament professional de les policies locals van centrar bona part de l'activitat de l'Escola, tant en la formació bàsica dels nous agents que accedien a aquests nous cossos, com en l'actualització dels agents professionals.

Durant aquest període, l'Escola va adequar els seus programes a les línies que marcava la Llei orgànica de forces i cossos de seguretat, de l'any 1986, llei que s'erigia com un codi deontològic, que vinculava tots els col·lectius policials en el respecte a l'ordenament jurídic, el servei permanent a la comunitat, el criteri d'adequació entre la finalitat i els mitjans de les actuacions, el secret professional, el respecte a l'honor i a la integritat de la persona, la subordinació a l'autoritat i la responsabilitat en l'exercici de la seva funció.

A partir de l'any 1989, coincidint amb la 3a promoció, es va començar a programar de manera sistemàtica un curs anual de formació bàsica, adreçat als aspirants a agents, tant mossos d'esquadra com policies locals, tot i que encara existien particularitats en la formació de determinats cossos; per exemple, es va organitzar un curs de formació bàsica específica per a la Guàrdia Urbana de Barcelona.

Així mateix, va ser en aquest curs que es va començar a establir que el CFB durava 9 mesos de formació. Tal com s'explica en el llibre sobre els 20 anys de l'Escola de Policia de Catalunya, «cada mes de setembre arriben els alumnes del curs de formació bàsica i l'Escola s'omple d'uniformes nous. Els aspirants de seguida s'acostumen a saludar alçant la mà cap a la gorra, a formar davant de les banderes i

a l'horari acadèmic [...]. L'acte de lliurement de diplomes és un gest de celebració solemne que acaba amb un gest ritual, on el canvi de la gorra d'aspirant a la gorra de plat d'agent és el moment més visible i esperat de tot el procés».

És també en aquesta etapa quan es va començar a fixar el model que en el futur tindria el curs de formació bàsica.

L'any 1991, amb l'aprovació de la llei per a policies locals, es va regular l'obligació de superar el curs selectiu a l'Escola per aconseguir l'accés a la categoria d'agent de les policies locals, així com la promoció a les escales de comandament. Aquesta llei consolidava el que ja anteriorment havia iniciat l'Escola com a centre únic de formació, amb un programa formatiu comú, i punt de trobada de les policies del país.

L'any 1994 va ser l'any de l'inici del desplegament de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra, i l'any següent (9a promoció) es va reestructurar el curs per orientar-lo de forma més definida cap a la formació professional: l'agrupació per mòduls de les matèries impartides en el curs i el desenvolupament de les assignatures de tècniques policials i de les pràctiques.

Pel que fa als alumnes formats, durant aquests anys es va mantenir de forma estable el nombre d'alumnes membres dels cossos de policies locals que anualment participaven en el CFBP, entre els 100 i els 300 alumnes, fins al curs 2002-2003. És a partir del curs següent que el nombre d'alumnes comença a créixer de forma important, alhora que també creixien els alumnes aspirants a la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra. Fins al curs 2011-2012, el nombre d'alumnes aspirants als cossos de policies locals que anualment van participar en els cursos va oscil·lar entre una forquilla de 300 a 740 alumnes.

Van ser els anys de les grans promocions, arribant a gestionar 63 grups d'alumnes en un mateix curs. Per tant, l'estabilitat tant de

programa com d'equips docents va ser fonamental per garantir l'èxit de la capacitació de cada promoció d'alumnes. A més, cal fer un esment especial de la capacitat dels equips tècnics i administratius de l'Escola, així com dels instructors i equips docents, que van treballar aquests anys en el curs, que van fer realitat aquelles grans promocions amb uns nivells de qualitat importants.

Cal destacar que en els anys 2001-2002 es va resoldre un procés d'homologació de cursos de formació bàsica realitzats en escoles de policia municipals abans de l'entrada en vigor de la Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals. Per poder-los homologar, els ajuntaments havien de sol·licitar-ho i complir una sèrie de requisits que van ser aprovats pel Consell de Direcció de l'Escola el 1997 (per exemple, que el curs s'hagués realitzat en un termini no superior a deu anys abans de l'aprovació de la llei, durada del curs, programes similars...).

L'any 2012, amb el Pla director per a la millora de la formació, en què es desenvolupava el projecte IV Disseny del Curs de formació bàsica per a policies, es va fer un redisseny del curs, amb la incorporació de millores ja en el CFBP 2012-2013 i que en resum van ser les següents:

- Nou model formatiu: disseny curricular basat en la formació i l'avaluació integral per competències professionals (6 unitats de competència definides) que tenien la seva equivalència en els 7 *mòduls formatius* en què s'estructura el curs. Aquests mòduls incorporaven la formació i l'avaluació tant de competències tècniques (coneixements i procediments) com de competències clau (valors i actituds). Així mateix, s'hi incloïa també un mòdul de formació transversal. La formació i l'avaluació de les competències clau era duta a terme per part de l'equip docent amb un marc de referència comú (diccionari de competències clau).
- Reforçament del vessant interdisciplinari i pràctic del curs (suposa un increment del 50%). Les noves unitats formatives de pràc-

tiques de mòdul i les pràctiques interdisciplinàries facilitaven l'aprenentatge integrador i transversal de les competències i eren impartides i avaluades per un equip docent interdisciplinari. Com a suport a les pràctiques, es van introduir les filmacions a les sessions mitjançant el Sistema Audiovisual de Formació, tot reforçant el seguiment individualitzat i grupal dels alumnes.

- Incorporació de la modalitat formativa «en línia» a través de l'entorn virtual d'aprenentatge de l'ISPC en xarxa. Aquesta modalitat es troba en quasi totes les unitats formatives del curs.
- Formació en valors: es treballa de forma transversal durant tot el curs, i més concretament en la unitat formativa 7.8. Integració i desenvolupament dels valors de l'organització, que és selectiva.
- La competència lingüística en llengua anglesa pren la rellevància actual i pròpia al nostre país, essent una unitat formativa obligatòria. I es manté la importància de la competència lingüística en català.

Amb aquest nou disseny, ara ja consolidat, l'Escola té el repte d'implementar-lo en cursos amb un major nombre d'alumnes i seccions, garantint la mateixa qualitat formativa i el seguiment dels alumnes per continuar formant els policies del futur.

Cal destacar, també, que finalment aquest any 2014 s'ha aconseguit obtenir l'equivalència amb el títol de tècnic de formació professional de grau mitjà per als agents de l'escala bàsica dels cossos de policies locals de Catalunya que superin el Curs de formació bàsica per a policies. Aquesta equivalència a nivell estatal, malauradament, només era reconeguda per als agents de la PG-ME (des de l'any 2008), tot i que a nivell català el Departament d'Ensenyament l'havia reconegut només a efectes professionals i en el territori català.

2.5.2. Formació per a la promoció

Com ja s'ha esmentat, aquest tipus de formació selectiva capacita per a l'accés a les diferents escales i nivells de comandaments dels cossos de policia de Catalunya. Per tal de poder analitzar quina n'ha estat l'evolució i la participació dels cossos de policies locals, podem resumir-la en cinc etapes diferenciades que donen resposta a un marc conceptual diferent, previ al disseny pedagògic de les formacions i que es trasllada en els programes formatius corresponents.

Entre els anys 1984 i 1991, els primers passos de la formació per als comandaments es van caracteritzar per no haver-hi, encara, una regulació de la formació per a l'accés a les diferents escales de comandament. Els primers cursos realitzats per comandaments tenien objectius i continguts força diferenciats, ja que els destinataris de la formació i la seva realitat professional eren molt diferents. Cada curs responia a una demanda concreta, amb continguts i docents específics. Com a nexa comú, cal destacar que es volia facilitar una formació emmarcada dins els valors democràtics del país i intentant, a través de la formació, homogeneïtzar processos i maneres de fer diverses dins els cossos de policia.

A partir de l'any 1991 i fins a l'any 1993, podem ja parlar d'una formació per a la promoció com a part d'un procés selectiu, ja que és quan es comença a formalitzar aquest tipus de formació i, a través de la legislació que regula els cossos policials, es regula també la formació per a la promoció com a part del procés selectiu corresponent de cada organització policial.

Tenint en compte aquesta regulació, es va iniciar un disseny dels cursos amb la definició d'unes àrees funcionals, assimilables a competències, que es concretaven i es definien tenint en compte les funcions de cada categoria. Com a tret destacable, cal especificar que els cursos constaven de moltes hores lectives (entre 350 i 500 hores lectives), fet que reflectia que aquesta formació pretenia regularitzar, encara, la capacitació en alguns àmbits de coneixement de la segure-

tat, que alguns alumnes en el moment de l'accés al cos policial o a una categoria professional inferior no havien rebut mitjançant una formació formal.

Es van dissenyar des del Curs de caporal fins al Curs d'inspector de policia, amb la participació d'alumnes dels cossos de policies locals de Catalunya. Cal destacar que va ser en aquest període que els alumnes dels diferents cossos (tant policies locals com de la PG-ME) van començar a compartir les aules, també en els cursos de promoció.

Posteriorment, es va detectar que els alumnes que accedien a les tres primeres categories professionals de comandament (caporal, sergent i sotsinspector) requerien una formació comuna generalista i també una formació concreta i específica, tenint en compte el rol i les funcions de cada categoria professional. És per aquest motiu que entre els anys 1993 i 1996 es va dissenyar la formació amb un Mòdul general i un Mòdul de supervisió (I) per als caporals, un Mòdul de supervisió (II) per als sergents i un Mòdul de supervisió (III) per els sotsinspectors que inicialment es podien realitzar de forma separada i independent en el temps, però que després ja es van programar de forma contínua per a cada categoria. Tot i que el plantejament volia ser coherent amb el sistema de promoció vertical, la realitat en la gestió va ser més complexa del que inicialment s'havia previst i es va tornar al model anterior d'un curs.

A més, va ser en aquest període que es van començar a realitzar cursos per a la capacitació d'intendents i intendents majors dels cossos de policies locals en el marc de l'Escola de Policia de Catalunya.

A partir de l'any 1996, tenint en compte que legalment les categories professionals ja estaven definides, que ja feia més de deu anys que des de l'Escola s'estaven realitzant formacions per capacitar en els diferents nivells de comandaments, que les diverses organitzacions ja estaven consolidades en el nou marc constitucional i que l'Escola de Policia ja disposava d'un Reglament de Règim Intern, s'enceta una

nova etapa de consolidació d'aquest tipus de formació amb estandarització de programes.

Com a característica principal, cal destacar que els programes formatius s'estructuraven en mòduls, el títols dels quals s'assimilaven molt als dels mòduls del CFBP i en els quals s'inserien els continguts concrets i adaptats al nivell de les categories professionals. A més, per tal de donar resposta a les particularitats dels diferents cossos trobem ja en alguns programes blocs comuns diferenciats de formació tenint en compte els destinataris concrets.

A partir de l'any 2001, i tenint en compte que ja feia més de vint anys de la restitució de la democràcia i del model de seguretat pública de Catalunya, es va realitzar una anàlisi de les funcions de cada categoria professional i es van definir uns àmbits funcionals que variaven dependent del nivell de comandament, fet que va permetre d'estabilitzar els programes, tant pel que fa als continguts necessaris per capacitar el desenvolupament de les funcions de cada categoria professional com pel que fa a les hores lectives dels cursos.

Fins l'any 2010, el nombre de seccions dels diferents cursos va anar augmentant progressivament, sobretot en els cursos corresponents als dos primers nivells de comandament (caporals i sergents), arribant a fer cursos amb 17 seccions d'alumnes, cosa que va suposar un repte per tal d'oferir la mateixa qualitat formativa a més alumnes i seccions al mateix moment.

Metodològicament es van incorporar millores per a la capacitació dels alumnes; entre les més rellevants es poden destacar la incorporació progressiva de la codocència entre un consultor expert en habilitats de direcció i comunicatives i un comandament policial que fos un «referent» com a comandament en la seva organització i que tingués les competències necessàries per exercir el rol docent en aquest àmbit, així com l'acompanyament mitjançant un tutor per al desenvolupament professional dels alumnes, en alguns casos en l'elaboració d'un projecte final de curs i en d'altres en el pla de millora professional.

Des dels anys 2009 i 2010 i fins a l'actualitat, la formació s'ha encaminat cap a l'eficiència formativa, realitzant canvis en els programes i innovacions metodològiques que van venir motivats per l'anàlisi que internament, des de l'Institut, es va fer de les competències desenvolupades per les diverses categories professionals i de com aquestes es treballaven en els corresponents programes de formació. Es van establir dos àmbits funcionals, el tècnic i el relacional, en què s'inclouïen les competències relacionades amb la Seguretat, l'Organització, l'Entorn i de Comandament. Pel que fa als continguts, i per tal de fer més eficient la formació, es va fer un esforç de racionalització dels continguts necessaris per a cada categoria professional i les hores lectives idònies per assolir els objectius formatius.

Aquesta etapa es caracteritza, com ja s'ha dit, pel canvi metodològic i de modalitat formativa dels programes de promoció. Concretament, en el cas de caporals i sergents, arran de les conclusions dels grups de treball que es van formar per a la millora d'aquesta formació i en els quals van participar comandaments tant de diferents cossos de policies locals com de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra. Concretament, es va introduir la modalitat en línia i la formació en l'àmbit d'habilitats de comandament mitjançant el col·laboratge d'un expert extern i d'un comandament policial referent en la seva organització.

Així mateix, tal com ja s'ha fet en el CFBP, l'Escola ha apostat, també, per formar en la llengua anglesa com una competència tècnica més dels comandaments policials, per la qual cosa en tots els programes formatius de promoció els alumnes reben formació en aquesta llengua, formació adaptada a la realitat professional policial, al nivell de comandament i al nivell de partida dels alumnes.

Cal destacar també la importància que des de l'inici d'aquest tipus de formació s'ha donat el fet que els alumnes puguin conèixer altres realitats professionals i/o models policials i de seguretat. Al llarg de tot aquest temps, trobem en els programes formatius des de visites

formatives de caire més concret i operatiu, com estades formatives més llargues a diferents policies autonòmiques (a Arkaute) o a policies europees (estades a la Gran Bretanya, Alemanya, França i Portugal, entre d'altres).

Cal fer constar que en totes les etapes s'ha intentant donar resposta a les diferents realitats dels cossos de policia, tant pel que fa als col·lectius i les funcions que realitzen com a l'àmbit territorial i d'especialització dels alumnes. Aquesta heterogeneïtat dels alumnes, tot i ser un factor de riquesa per als grups, també ha dificultat el disseny d'un programa comú per capacitar per al desenvolupament d'una categoria professional concreta de la policia de Catalunya.

Així doncs, tots els programes s'han dissenyat amb la base de qual-sevol programa de funció directiva, adaptant-lo a la realitat policial i de cadascuna de les categories. Per aquest motiu, en tots els cursos des de fa 25 anys es troben continguts relacionats amb:

- Valors com a comandaments policials.
- Competències tècniques policials pròpies de les funcions bàsiques de policia des del rol que correspon en cada cas.
- Competències relacionades amb la gestió de recursos humans (incloent-hi aspectes organitzatius com són la qualitat de serveis, la gestió del canvi, etc.), econòmics i materials.
- Competències relacionades amb l'estudi i anàlisi de l'organització i el seu entorn.
- Competències clau pròpies de cada categoria, on s'inclouen el lideratge i la comunicació.

2.5.3. Formació continuada

Fins ara hem analitzat la formació que anomenem obligatòria i de caràcter selectiu. Però cal dir que per poder desenvolupar eficientment la seva tasca professional, els membres dels cossos de policia han de preparar-se permanentment, actualitzar els seus coneixements i millorar les seves competències.

La formació contínua no està vinculada a cap procés selectiu però proporciona coneixements específics amb una aplicabilitat directa sobre les funcions assignades al lloc de treball, així com una formació de context que, indirectament, té repercussió en la millora professional.

Les activitats formatives incloses en aquest apartat es classifiquen en els àmbits temàtics de: seguretat ciutadana (protecció de persones i béns / trànsit), investigació, suport tècnic i actualització. A més, també distingim de forma específica la formació continuada que oferim als comandaments policials, des de l'escala bàsica fins a l'escala superior.

L'oferta formativa anual d'aquesta formació en els últims 30 anys ha estat vinculada amb les demandes cada cop més complexes de la societat catalana, fet que ha comportat un elevat grau de formació per poder donar resposta a les diferents realitats i casuístiques. L'adequació a les necessitats concretes i específiques en cada moment, així com el reconeixement de les particularitats dels diferents col·lectius, han estat factors clau per a l'èxit que hem obtingut en la majoria de les accions formatives adreçades a agents dels cossos de policies locals.

A més, aquestes accions formatives han volgut donar resposta a les necessitats de capacitació tècnica, de forma més o menys especialitzada, i a la formació de les competències clau necessàries i indispensables per al correcte desenvolupament de la tasca policial. S'han ofert gran varietat d'activitats, amb formats, continguts, metodologies didàctiques i modalitats diferents, en cada cas tenint en compte sobretot els objectius formatius concrets que s'establien. Formacions que podien ser d'una jornada, per formar sobretot en procediments molt concrets,

fins a activitats de llarga durada que incloïen diferents continguts relacionats amb un àmbit de coneixement més especialitzat. A tall d'exemple, actualment a l'Escola oferim formacions com el *Taller sobre el control preventiu de drogues i alcoholèmia*, de 6 hores de durada, per facilitar de forma molt pràctica formació sobre una activitat concreta dins l'àmbit policial, i també oferim el *Curs d'instrucció d'atestats*, de 65 hores lectives, que dona resposta formativa a una de les tasques més comunes i importants que realitzen els agents de policies locals, la instrucció d'atestats.

Així mateix, amb l'objectiu de donar resposta a la creixent demanda de formació i a la necessitat de facilitar-hi l'accés, s'ha treballat en la qüestió de la formació a distància a fi d'ampliar i donar flexibilitat a la formació i trencar les barreres físiques, tant de temps com d'espai, formació en línia que actualment ja està consolidada gràcies a l'ISPC en xarxa (vegeu un punt a part en l'Apartat final d'aquest article).

Cal destacar, també, que ha estat constant la col·laboració amb les diferents institucions locals o de caràcter provincial, col·laboracions amb els diferents ajuntaments i amb les quatre diputacions catalanes, amb la Federació de Municipis de Catalunya o amb l'Associació Catalana de Municipis.

Pel que fa a la formació continuada per a la direcció i el comandament, aquesta ha anat paral·lela al creixement dels diferents cossos policials i a l'assumpció de competències. Molt vinculada a la formació per a la promoció, ha complementat la formació que els diferents comandaments rebien quan accedien a una categoria professional.

L'adequació a les necessitats concretes dels comandaments ha estat un factor recurrent i clau en aquest tipus de formació, formació valorada molt positivament pels alumnes i adequada al moment històric i organitzatiu dels diferents cossos policials. Però en l'actualitat, els cossos han assolit un alt grau de maduresa professional en la gestió de les seves competències i disposen d'unes estructures directives prou importants i consolidades, que cal potenciar de manera explícita, i aportar

més coneixements i actualitzacions que afavoreixin l'exercici de la direcció estratègica, del lideratge i la cohesió dels equips.

Aquest és el fonament principal pel qual des de l'Institut s'ha creat i impulsat el Centre de Lideratge, un espai d'aprenentatge actiu que aportarà valor afegit a la funció de comandament dels cossos de seguretat i d'emergències i que proporcionarà als líders uns mètodes de treball i unes eines que facilitaran, potenciaran i enfortiran l'exercici del seu lideratge i l'harmonització dels equips i de l'organització.

Per fer-ho s'han definit tres àmbits de desenvolupament: Funció directiva, Lideratge i cohesió d'equips i Comunicació, en els quals s'han establert diferents programes que promouen que els comandaments i els directius aprofundeixin en els seus coneixements, habilitats i actituds, així com en els reptes que se'ls plantegen en la seva realitat professional diària, mitjançant metodologies actives d'aprenentatge. La combinació dels diferents recursos d'aprenentatge, tant en el terreny individual com grupal, generarà noves perspectives i estratègies per aconseguir impactes tangibles i resultats, així com una nova forma de transmetre i compartir el coneixement adquirit.

2.5.4. Formació per a formadors

Com ja s'ha esmentat, una de les peces fonamentals del model formatiu de l'Institut són i han estat els equips docents que en aquests 30 anys d'història han col·laborat de forma activa en la formació dels cossos de policia. Per tant, la seva capacitació també ha estat rellevant. S'adreça tant al personal docent i als instructors/es policials de l'Institut com als professionals que es dediquen a la formació en el si dels cossos als quals pertanyen.

L'Institut ha anat reforçant aquest àmbit per dotar el personal formador d'una preparació metodològica més àmplia i obrir espais de trobada i intercanvi d'experiències entre els professionals, i així contribuir a la millora de la qualitat formativa que es persegueix.

2.6. Reflexió, recerca i creació de coneixement sobre la seguretat pública

Un altre vèrtex essencial que explica el tipus de formació que han rebut els cossos de policia local ha estat la vocació que s'ha tingut de ser no tan sols un centre formatiu, sinó també un espai de reflexió, de creació de coneixement, d'anàlisi de la seguretat i punt de trobada d'experts del nostre país però també internacionals.

Les activitats de l'Escola, tant des de l'Àrea de Recerca com des de Formació, han contribuït a assolir aquest objectiu, tal com s'apunjava en el llibre sobre els 20 anys d'història de l'Escola, en què es remarcava que «estudiar, investigar i divulgar matèries relatives a la policia i la seguretat ciutadana són objectius primordials de la funció de recerca que l'Escola té encomanada. Una recerca que, en molts casos, s'amalgama amb el programa de formació general mitjançant l'organització de cicles de conferències i seminaris, jornades i congressos, tant d'àmbit local i nacional com internacional». Aquesta voluntat s'ha mantingut fins a l'actualitat, en què la recerca i la cooperació internacional tenen un paper destacat en la millora de la formació dels nostres cossos policials.

Cal fer constar, també, la tasca realitzada pel Centre de Documentació Policial, primerament, i després pel Centre de Coneixement de la Seguretat en el vertebrament d'aquest coneixement sobre la seguretat pública.

2.7. Consolidació de la integració de l'e-aprenentatge en el model formatiu de l'Institut

Com ja s'ha esmentat anteriorment, l'Escola sempre ha estat oberta a innovacions tecnològiques i metodològiques per oferir les respostes formatives més adequades als cossos policials. La modalitat de la formació a distància es va introduir de manera incipient fa més de quinze anys, però no va ser fins l'any 2009, gràcies a un Pla Director que

preveia la virtualització de part de la formació impartida a l'Institut i la semipresencialitat com a modalitat prioritària, que la formació a distància va començar a ser present de forma habitual en les nostres accions formatives.

Tot i així, i tal com s'esmenta en l'article «L'Institut de Seguretat Pública de Catalunya: integració activa de l'(E-)Aprentatge en l'equip tècnic de l'organització», escrit per la directora Núria Aymenrich, Laia Martín i Maria Serrahima, «l'Institut no comptava amb un campus virtual propi i la formació s'impartia des de diferents seus electròniques, per la qual cosa l'any 2011 es va decidir muntar un entorn virtual d'aprenentatge propi i assumir amb agents interns (personal tècnic de l'Institut i membres dels cossos de policia) el disseny i l'elaboració de les propostes formatives».

L'entorn d'aprenentatge electrònic, ISPC en xarxa, és el fruit d'aquesta voluntat, i en poc més de tres anys s'ha incrementat i consolidat la modalitat de formació en línia, integrada ja en l'ADN de les formacions de l'Escola. A més, l'ISPC en xarxa no és només l'aula virtual on es realitzen els cursos i activitats formatives –tant en el CFBP com en els cursos de promoció i continuada–, sinó que també vol ser l'espai de gestió del coneixement referent per a totes les organitzacions policials.

2.8. Formació universitària

Fent l'anàlisi de la història de la formació de l'Escola, ha estat recurrent la voluntat d'apostar per la formació universitària com un actiu més de la formació per als cossos de seguretat en el marc de la consolidació del sistema de seguretat pública de Catalunya. Conscients de les necessitats complexes i canviants de la seguretat en la societat d'avui, la formació superior és indispensable per vertebrar definitivament aquest sistema i permetre desenvolupar les estratègies que les nostres organitzacions requereixen.

Gràcies a l'Acord del Govern de la Generalitat GOV/98/2013, de 9 de juliol, s'encomana a l'ISPC que imparteixi estudis universitaris, mitjançant l'adscripció a una o diverses universitats públiques, per tal de respondre a la necessitat d'estructurar la formació superior en l'àmbit de la seguretat. I el Grau en Seguretat és l'expressió màxima d'aquesta voluntat, grau iniciat en el curs 2014-2015.

La imbricació de la formació universitària reglada en la formació que s'ofereix directament a l'Institut és un dels reptes que tenim al davant (i que ja s'ha iniciat en el Curs d'inspector/a de policia, com s'ha esmentat anteriorment) i que afavorirà de ben segur la qualitat de la formació per als cossos de policies locals.

3. Conclusions

Després d'aquest recorregut per la formació de la nostra Policia Local, recorregut qualitatiu sobre el perquè i com s'ha dut a terme aquesta formació per part de l'Escola i l'Institut, veiem que aquesta ha estat viva i que ha caminat de la mà de les diferents organitzacions.

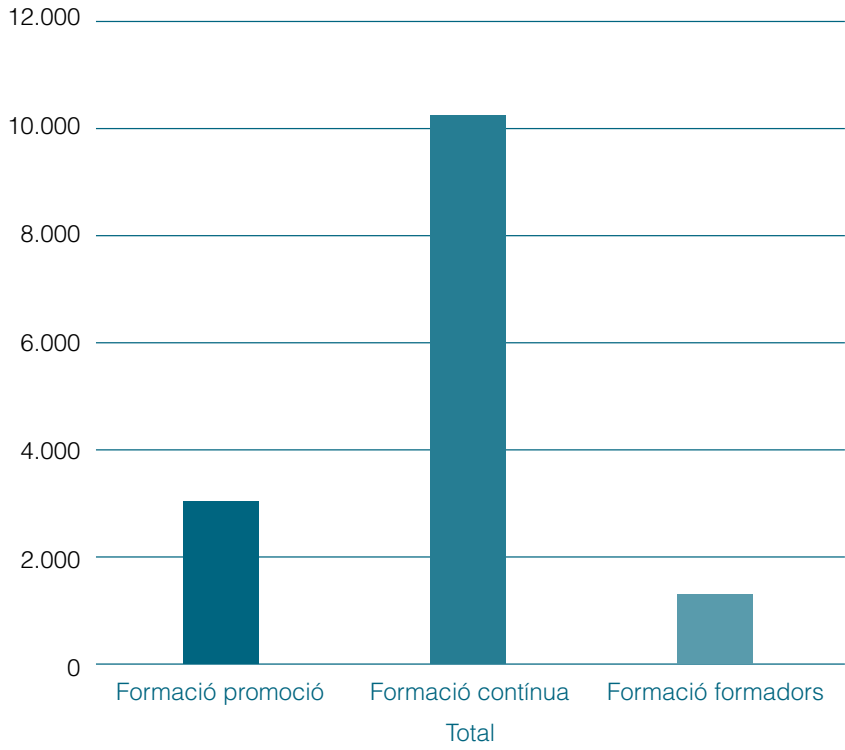
Quasi 34.000 alumnes d'aquests cossos de Policia Local han participat en la formació de l'Escola i el repte és continuar capacitant-los en allò que requereixen i necessiten, amb una constant adequació a la realitat tan complexa i canviant de la nostra societat, amb la màxima qualitat i innovació.

La formació és indispensable i necessària per al correcte desenvolupament de la professió policial, i des de l'Institut tenim el repte de continuar acompanyant-los durant tota la carrera professional, compartint espais formatius, de reflexió, de creixement personal i professional, tot ajudant a gestionar el coneixement de les diferents organitzacions ja consolidades.

Annexos (gràfics)

Cursos de promoció, formació contínua i formació de formadors
per a policies locals a l'EPC de 1985 a 2014

	Formació promoció	Formació continua	Formació formadors
1985		47	
1986		94	
1987			
1988			
1989		118	
1990		333	
1991	59	159	
1992	86	485	
1993	208	55	
1994	373	354	
1995	129	342	
1996	59	633	
1997	102	335	
1998	97	248	
1999	88	158	
2000	45	240	
2001	138	468	
2002	83	382	87
2003	88	264	81
2004	57	292	84
2005	161	516	104
2006	156	897	109
2007	138	1.484	130
2008	177	545	149
2009	174	142	122
2010	155	77	
2011	236	180	89
2012	95	337	101
2013	46	235	92
2014	69	729	72
TOTAL	3.019	10.149	1.220

Cursos de formació básica per a policies de 1984 a 2014

Cursos	1985	1986	1987	1988	89-90	90-91	91-92	92-93	93-94	94-95	95-96	96-97	97-98	98-99	99-00
PL	0	45	88	53	214	226	186	303	181	131	121	146	177	141	184
Cursos	00-01	01-02	02-03	03-04	04-05	05-06	06-07	07-08	08-09	09-10	10-11	11-12	12-13	13-14	
PL	191	275	178	391	367	411	450	552	739	629	486	334	89	182	

